

Nagy iparvállalat-alapítás Szegeden.

Új részvénytársaság három millió korona alaptőkével. — Nagyszabású ipartelepeket készül Szegeden létesíteni az Angol-Osziák-Bank.

Néhány nappal ezelőtt egész csendben, minden nagyhangú beharangozás nélkül Szeged város ipari életét mélyen érintő, nagyarányú ipari vállalkozás alapjai rakattak le. Egy, ugyyszólván kimeríthetetlen pénzforrással rendelkező érdekcsoport — az Angol-Osziák Bank a Pesti Viktória-malommal karöltve — megalakította, egyelőre hárommillió korona alaptőkével, a Szegedi Mezőgazdasági Ipari Részvénytársaságot, amelynek célja — mint a vállalat címe is mutatja — Szegeden a *mezőgazdasági ipar körébe tartozó ipartelepek és gyári vállalatok létesítése.*

E vállalat már megalakult, cége az itteni kereskedelmi cégjegyzékbe már be is vezettetett. E szerint a részvénytársaság igazgatóságának tagjai: *Bacher Emil*, a Viktória malom vezérigazgatója (elnök), *Körner Gusztáv*, az Angol-Osziák Bank igazgatója (alelnök), *dr. Planer Miksa*, *Winterberg Gyula*, *Hajdu Zoltán*, *dr. Guttmann Emil*, *Palócz Bódog*, *Kelemen Lajos*, *Schuk István*, *Forrai Dezső*. A felügyelő-bizottság tagjai: *dr. Berczelly Harry*, *Neu Ernő* bankár, *Kerény Adolf*, *dr. Pap Róbert* és *Szántó Zsigmond*.

E részvénytársaság Szegeden tervezett ipari tevékenységének első lépése gyanánt

megvásárolta a volt Bokor—Mayer-féle gőzmalmot, amelynek bővítési és átalakítási munkálatai már folyamatba tétettek, hogy a malom őrlőképessége lényegesen megnagyobbíttassék.

Illetékes helyről úgy értesülünk, hogy a vállalatnak nagyarányú tervei kerülnek részint már a közeli jövőben, részben a háboru befejezése után a megvalósítás stádiumába, a mennyiben a vállalat a városi hatóságnál meg fogja találni azt a jóindulatu támogatást, amely az ily nagystílusú, messze jövőbe kiható ipari vállalkozásnak feltétlenül szükséges előfeltétele.

Tekintettel azokra a közismert óriási előnyökre, amelyeket egy város gazdasági életében ily nagyszabású ipartelepek létesítése jelent, de különös tekintettel arra a közvetlen hatásra, amelyet ezen létesítendő, *mezőgazdasági* termékeket feldolgozó ipartelepek működése magára a mezőgazdaságra a környékbeli földbirtokok intenzív művelése formájában gyakorolni fog, reméljük, hogy városunk hatósága meg fogja találni azokat a módokat, amelyek e tervek megvalósítását elősegítik és ezen létesítendő gyári vállalatokat a városok nagy versenyében Szegednek biztosítják.

Wekerle az olasz offenzíva eseményeiről.

— A képviselőház ülése. —

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.)

A képviselőház pénteki ülését Szász Károly elnök nyitotta meg, aki bejelentette, hogy királyi kézirat érkezett, amelyet fel is olvasnak. A királyi kézirat gróf Hadik-Barkóczy Endrét felmenti a főrendiház elnöki állásától és helyébe báró Wlassics Gyulát nevezi ki. Az elnöki előterjesztések során az elnök bejelenti, hogy *Pálffy József*, *Gözszy Tibor* és *Illés József* mandátumát feltételelesen igazolták.

(A miniszterelnök az olasz offenzíváról.)

Napirend előtt *Wekerle* Sándor miniszterelnök szólalt fel.

— Legutolsó olasz offenzívánk, a Piave mentén történt előnyomulásunk és visszavonulásunk kapcsán oly hírek keltek szárnyra, — mondotta — hogy szükségesnek tartom a tényállás helyes megállapítása végett egész őszintén nyilatkozni a nyilvánosság előtt. (Helyeslés.) Információimat közvetlenül a hadvezetőségtől szereztem. Először is megállapíthatom, hogy mi teljes őszinteséggel, minden szépítés nélkül tettük közzé jelentéseinket. Bizonyítékul felhozom, hogy ellenfeleink közléseit mindig közzétettük, minden korlátozás nélkül. Veszteségeink ellenőrzésére az olasz hivatalos jelentések szolgálnak. A Piavenál tudvalevően előretörtünk, de embereink kimélése végett onnan visszavonultunk. Ezen visszavonulás alkalmával összesen 12.000 emberünk esett az ellenség fogságába.

Báró *Szurmay* Sándor honvédelmi miniszter: Az egész operáció alatt!

Zlinszky István: Mennyi volt a veszteség? (Mozgás a baloldalon.)

Wekerle Sándor: Megállapítható, hogy az ellenség összesen 12.000 emberünket ejtette foglyul, viszont az olaszoknak 50.000 embere került a mi fogságunkba. Egy offenzíva és visszavonulás mellett ez valami óriási számnak nem nevezhető. Sokkal szomorubb az a veszteség, amely halottakban, sebesültekben és betegekben ért bennünket. A sebesültek között aránytalanul nagy számban

vannak képviselve a betegek. Veszteségünk megközelíti a százezer embert. (Mozgás.)

Fényes László: Rettenetes!

Lovász Márton: És mind magyar!

Wekerle Sándor: Ebben a számban benne vannak a könnyű és nehéz sebesültek, továbbá azok, akik betegség címén tértek vissza. Azért számolok be számadatokkal, hogy teljesen őszinte képet adjak a történetekről, szemben azokkal a hírekkel, amelyeket felelőtlenül terjesztettek. Olyan hírek is keringtek, hogy tulnyomóan magyarokból állottak a küzdő csapatok. Ezzel szemben a tény az, hogy a csapatokban 33 magyar ezred és 37 osztrák ezred volt, tehát 43 százalékban magyarokból és 47 százalékban osztrákokból állott a sereg.

Laehne Hugó: Az osztrák ezredekben mennyi volt a magyar?

Wekerle Sándor: Az olaszok vesztesége 150.000 ember, tehát messze meghaladja a mi veszteségünket. Felmerült az a kérdés, hogy municióhiány okozta a visszavonulást.

Egy hang: És az élelmezés?

Wekerle Sándor: Erről is beszélek. Municióval soha nem volt úgy ellátva a hadseregünk, mint június közepén.

A Piavén vert egyik híd elszakadt, magával rántotta a másik kettőt, aminek az lett a következménye, hogy nem lehetett annyi municiót és élelmiszert szállítani a csapatok után, amennyire szükség lett volna.

Az az állítás, mintha éhhalál pusztított volna a katonák között, nem igaz. A valóság az, hogy egyetlen ember sem pusztult el éhezés miatt. Kijelentem, hogy csak a visszavonult fedező csapatok maradtak a Piave tulsó partján.

Egy hang (a baloldalon): Híd nélkül!

Wekerle Sándor miniszterelnök: A visszavonuláskor természetesen vertek hidat és csak azok kerültek olasz fogságba, akik a visszavonulást fedezték.

A visszavonulás különben rendszeresen,

minden feltűnés nélkül történt, úgy hogy az olaszok észre sem vették és még másnapig hevesen támadták azokat az állásokat, amelyekből csapatainkat visszavontuk.

Báró *Szurmay* Sándor honvédelmi miniszter: Tüzérségünk vissza is verte a támadást.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Bármily szomorúak is az adatok, de a valóság az, hogy az olaszok jelentékenyebb veszteséget szenvedtek és megakadályoztuk őket abban, hogy jelentékeny erőket küldhessenek nyugatra. Ez nem tekinthető vereségnek, mert az ellenségnek nagyobb veszteséget okoztunk, mint amennyit mi szenvedtünk. Nincs okunk arra, hogy bizalmunkat elveszítsük, meg lehetünk nyugodva. Vereség nem ért bennünket és ha nem is arattunk nagyobb győzelmet, nagy eredményt értünk el. Bizalommal lehetünk tehát haderőnk jövő működése iránt. Ennyit a szomorú igazság érdekében.

Fényes László: Parlamenti vizsgálatot követelünk!

(A napirend.)

Ezután áttért a képviselőház a választójogi törvényjavaslat tárgyalására.

Hegedüs Lóránt: Hálájának ad kifejezést *Wekerle*-vel szemben a megegyezés érdekében kifejtett munkásságáért.

Elismeri, hogy *Andrássy* nagy tehetséggel a nemzet megnyugvását keresi, de a megnyugvásnak hajmeresztő módját találta fel. Minden beszédében, cikkében ezt kérdi a nemzettől: Ugy-e, még nem vagy megnyugodva? A mostani munkásmozgalmakban is a választójogi játsza a főszerepet. Ellenben nagy szerepet játszott a tavalyi augusztusi élelmiszer-rendelet. Bár a paktumnak a szocialistákra vonatkozó részét végrehajtották, mégse vannak megelégedve a javaslattal.

Konstatálja, hogy a baloldali álláspontja a választások kérdésében megváltozott. Eddig azt hangoztatták, hogy a háboruban választani lehetetlen, most ellenben szükségesnek tartják háboruban a választást. Ami politikai erkölcsatlenség volt Tisza uralma alatt, az marad *Wekerle*, *Andrássy* uralma alatt is. Mindenkinél, így a munkásságnak is meg kell adni a jogot, hogy bejuthassanak a parlamentbe. Meggyőződése, hogy a választójogi első kautáléja a közigazgatás államosítása lesz. A hadsereg csak mint a magyar állam szerve építhető ki. A javaslatot megszavazza.

(Személyes kérdésben.)

Laehne Hugó személyes kérdésben szólal fel. Kijelenti, hogy az egyik múlt ülésen, amikor *Madarassy-Beck* Gyula egyik közbeszólásra azt felelte hazudik, mint mindig, azt jogosan tehette, mert *Madarassy* vállalta szalámit, sajtot és más egyebeket szállított. Ezt nem cáfolta meg. Aki pedig ezt megteszi, nincs joga úgy beszélni, ahogy *Madarassy* tette. *Madarassy* egész élete hazugság. (Elnök rendreutasítja.) *Laehne* folytatja: *Madarassy* a háboru előtt egy francia tőkével összehozott intézet élére állott, most pedig német imperialista célokat szolgál.

Polónyi Géza személyes kérdésben rágalomnak mondja, hogy *Batthyány* 1916-ban kijelentette, hogy a választójogot semmi körülmények között sem szavazza meg.

(Apponyi beszéde.)

Apponyi Albert polemizál *Hegedüs*-sel. Szerinte a megnyugvás bizonyos feltételek mellett könnyen elérhető. A választójogi javaslatra vonatkozóan az előadó kijelentette, hogy az nem védi meg kellően a nemzeti érdekeket. Erre nézve a miniszterelnöktől felvilágosítást vár. Beszél a négy és hat elemi közötti különbségről. Nincs magyar, aki ne akarná a választójogosultságot a magyarul írni-olvasni tudáshoz kötni, de ezen feltétellel sok embert kizár a választói jogosultságból. Arra kell törekedni, hogy lehetőleg mindenki megtanuljon magyarul írni-olvasni. Ezen elvet úgy kell megvalósítani, hogy senkin sérelem ne essék.

Az értelmi vezetést azzal érjük el, ha az intelligencia méltóvá teszi magát a tömegek